

۲۰۲۰/۰۳/۰۱

غوټ جانباز

اسرار دیپلوماسی

تاریخ روابط دو جانبه افغانستان و ایالات متحده امریکا

(۱۹۵۵-۱۹۱۹)

قسمت بیست و دوم

نویسندگان: - گ. یژوف - پ. کرپینکو

مترجم: غوث جانباز ترجمه و تخلص: غوث جانباز

۲۲

در زمان مورد بحث، دسته های معلمین فرانسوی و آلمانی در افغانستان حضور داشته و مصروف تدریس بودند.

پس از امضای معاهده تجارتي میان افغانستان و برتانیة کبیر بتاريخ ۵ جون ۱۹۲۲ سفارت خانه های دو طرف در پایتخت های دو کشور شروع به کار نمودند. (۱۷) معاهده مذکور دست افغانستان را در انعقاد معاهدات تجارتي با سایر کشورها آزادتر ساخت. تعداد کشورهاییکه (در آسیا و اروپا) افغانستان با آنها روابط دیپلوماتیک برقرار میکرد رو به افزایش بود. اما موضع امریکا همچنان بدون تغییر باقی مانده بود.

برخلاف مقامات رسمی امریکا، برخی از تجار و حلقات ذینفع از حکومت میخواستند تا روابط همه جانبه را با افغانستان تأمین کند. خانمی به نام "جین وانکویر" در سال ۱۹۲۳ به افغانستان سفر کرد. پس از برگشت به امریکا، "وانکویر" نامه ای به "آلن دالیس" که در آنزمان مأمور وزارت امور

خارجۀ امریکا بود نوشت و از وی خواست تا حکومت امریکا توجه و دلچسپی بیشتری به افغانستان
مبذول بدارد آنر به رسمیت بشناسد. (۱۸)

"هیری گوتفیلد" یکی از وکلای مدافع و باشندهٔ سانفرانسیسکو در سال ۱۹۲۶ کمپنی مشترک تجارتي
افغان- امریکا را ایجاد کرد. موصوف (به همکاری سناتور "شورتریج" از کالیفورنیا) نیز بر وزارت
امور خارجۀ امریکا فشار می آورد تا افغانستان برسمیت شناخته شود و بدین ترتیب شرایط بهتری
برای فعالیت تجار امریکاییها در افغانستان فراهم گردد. "هیری گوتفیلد" در سال ۱۹۲۸ به افغانستان
سفر کرد و حتی موفق شد که با شاه امان الله ملاقات نماید و امتیازاتی را برای تجارت مواد سوخت
بدست بیاورد.

اما عزل شاه امان الله از قدرت پلان های "گوتفیلد" را برهم زد. (۱۹)
در سال ۱۹۳۱ "ادوارد دلچین" نمایندهٔ کمپنی "جون کلیگمان اند ساس" (شرکت مشهور تولید پشم
) به کابل آمد و کوشش کرد حق انحصاری تجارت قره قل را بدست بیاورد. قره قل افغانستان در آن
ایام در اکثر کشورهای اروپائی سرزبانها بود و بخوبی بفروش میرسید. اما مقامات افغان به این
معامله تن ندادند.

در نیمۀ دوم سالهای ۱۹۲۰، شاه امان الله سعی کرد مواضع بین المللی افغانستان را تحکیم بخشد. او
میخواست سرمایه گذاری های خصوصی خارجی در اقتصاد کشور بیشتر شود و کشور به طرف
عصری شدن برود. شاه امان الله آرزو داشت شخصاً از نزدیک با طرز زندگی و سیستم اقتصادی
کشورهای غربی آشنا شود. روی همین ملحوظ از دسمبر ۱۹۲۷ الی جولای ۱۹۲۸ به سفر طویل
المدت جهانی پرداخت. طی این سفر او از کشورهای هندوستان، مصر، ترکیه، ایران، ایتالیا، فرانسه،
بلجیم، اتریش، جرمنی، انگلستان، پولند اتحاد شوروی بازدید بعمل آورد. اگر مسافرت به هندوستان
را در نظر نگیریم این اولین سفر شاه امان الله بخارج از کشور بود. در پایتخت های دول اروپائی به
استثنای لندن از شاه امان الله استقبال با شکوه و گرم صورت گرفت. روسای دولت و پادشاهان
بخاطر دعوت از شاه افغان و هیأت همراهش با یکدیگر رقابت میورزیدند و حتی خبر میدادند که
تمام مصارف سفر و اقامت را به دوش خود میگیرند. در نتیجهٔ این بازدید های تاریخی شاه امان الله
توانست روابط دیپلماتیک را با کشورهای فنلند، لاتویا، لائیبیریا، پولند، سویس، مصر و جاپان
تأمین نماید. قبل از آن افغانستان روابط دیپلماتیک را با روسیه (۱۹۱۹)، ایران (۱۹۲۱)، برتانیه
کبیر (۱۹۲۲)، ترکیه (۱۹۲۲)، ایتالیا (۱۹۲۲)، و فرانسه (۱۹۲۳) برقرار نماید. (۲۰)

در برنامه مسافرت شاه امان الله بازديد از ايالات متحده امريكا گنجاننده نشده بود. اما هنگام اقامت در روم، شاه امان الله تصميم گرفت در پروگرام بازديد ها تغيير وارد كند. بتاريخ ۱۳ جنوري ۱۹۲۸ نماينده هيات افغانی در روم به سفارت امريكا اعزام گرديده و خبر داد كه شاه افغانستان آرزو دارد رسماً از امريكا بازديد بعمل بياورد. تلگرامی كه متعاقباً به امضای سفير امريكا در روم به واشنگتن مواصلت كرده بود و در آن از سفر احتمالی شاه افغان خبر داده ميشد همه را در آنجا دست و پاچه ساخت. وزير امور خارجه امريكا "فرانك كيلوگا" در اين زمان در واشنگتن نبود، در حالیکه به افغانها بايد بلافاصله جواب داده ميشد. در كتاب خاطرات زوج "پاولاد" (كه از آن قبلاً يادآوری صورت گرفت) آمده است كه در راه سفر شاه امان الله به امريكا بيشتتر بندش های تخنيکی وجود داشت تا ساير مسایل. تا سال ۱۹۲۸ هيچگاه شاهان و مامورين درباری به ايالات متحده امريكا رسماً سفر ننموده بودند. افزون بر آن هزينه های همچو بازديد های پر شكوه نيز در بودیجه دولتی در نظر گرفته نشده بود.

ادامه دارد..

**** * * * * *

تذکر:

هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند كه نيشته ها و مطالب دیگری از اين نویسنده را مطالعه كنند، می توانند با اجرای "كلیك" بر عكس نویسنده در صفحه مقالات، به فهرست "آرشيف" شان رهنمائی شوند!

اسرار ديپلوماسی روابط دو جانبه افغانستان و امريكا(قسمت بیست دوم)
Janbaz_Ghaus_asraar_diplomatie_۲۲.pdf